

De duiventoren

C. M. van den Berg-Akerman

De Duiventoren

ISBN 90 266 4539 2

C. M. van den Berg-Akkerman

De Duiventoren

met tekeningen van Tiny van Asselt

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH bv – NIJKERK

Inhoud

1. Jan van Keulen 7
2. Een middag vol pret 9
3. Lekkere pruimen 13
4. Nieuwe schrik 15
5. Op de boerderij 18
6. Thuis 21
7. De sandaal 24
8. Jaap 29
9. Jan verhuist 33
10. De Duiventoren 39
11. De torenkijker 43
12. Een fijne dag 48

1. Jan van Keulen

Het is prettig als je dicht bij een toren woont. Vooral als die toren een zingende toren is. Dat is de toren waar Jan van Keulen bij woont zeker, want die heeft een prachtig klokkenspel. Dat klokkenspel bestaat uit grote en kleine klokken en samen vormen ze het carillon. De toren is een deel van de grote kerk, die midden op het Kerkplein staat. En dat Kerkplein ligt in het centrum van de stad.

Rond de kerk staan bomen, die 's zomers dik bebladerd zijn. Ze zijn al oud. Wat zouden die een boel kunnen vertellen van alles wat er rond die kerk al gebeurd is. Maar bomen praten niet; ze bewaren hun geheimen en spelen hun spel met de wind.

Op het plein staan ook het politieburo, het stadhuis en een heleboel winkels. En dan zijn er ook nog huizen, hoge oude huizen, waarin vroeger de deftige mensen uit de stad woonden. Maar die zijn allemaal verhuisd naar mooiere huizen met tuinen buitenaf. Jan van Keulen woont op het Kerkplein. Hij is er geboren. Van klein kind af heeft hij de klokken horen luiden en het carillon horen klingelen. Hij is eraan gewend; ieder vol uur speelt het carillon een melodietje.

Wanneer Jan op bed ligt luistert hij naar de klokken. Het verveelt hem nooit. Het is vooral mooi als het feest is. Met sinterklaas zijn het sinterklaasliedjes en met kerstfeest natuurlijk kerstversjes.

Jan neuriet ze soms mee. Het klokkenspel maakt hem blij; hij zou het niet graag willen missen!

Jan is de oudste; hij heeft twee zusjes en een klein broertje, dat nog in de wieg ligt.

Nu is het huis eigenlijk te klein voor hun gezin. Al heel lang staan vader en moeder ingeschreven voor een groter huis, maar het gaat zo gemakkelijk niet; dat komt door de woningnood.

Het kan Jan niets schelen; verhuizen hoeft voor hem niet. Hij heeft een kleine kamer op de zolder en daar zit hij best.

Maar vanavond, toen hij huiswerk zat te maken aan tafel, hadden vader en moeder het opeens over een nieuwe woning. Moeder vertelde van de nieuwe huizen die gebouwd worden. Ze hebben mooie ruime kamers en moeder weet zeker dat zij een van die huizen zullen krijgen. De bouwvereniging heeft het moeder beloofd.

Jan luisterde gespannen; stel je voor dat zij zo'n spiksplinter-nieuw huis krijgen! Hij wilde er meer van weten en vroeg:

'Waar worden die huizen gebouwd, mam? Is het ver weg?'

'Ja, een beetje aan de rand van de stad.'

'En wanneer zijn ze klaar, al gauw?'

'O nee, dat duurt nog wel een paar maanden', zei zijn vader.

'Misschien kunnen we voor de winter verhuizen. Ze komen achter de Damlaan, een hele nieuwe wijk.'

'Nou, dat is niet zo ver, maar ik wil niet naar een andere school, want dan heb ik mijn vriendjes niet meer.'

'Dat wordt wel een flink eind lopen Jan', zei zijn moeder.

'Dan ga ik op de fiets; dat kan toch?'

'Natuurlijk!'

'Krijg ik daar een grotere slaapkamer?'

'We zullen wel zien. We beloven niets, en nu meteen naar bed Jan; het is al negen uur. Hoor je de klokken?'

'Ja... ' Jan luisterde met open mond.

'Heb je op je tong gebeten?' plaagde vader lachend.

'Nee... Maar, maar ik vind het eigenlijk niet zo leuk dat we verhuizen, want dan hoor ik het carillon niet meer!'

'Mallerd!' Vader en moeder moesten allebei lachen: 'Jij met je carillon! Meenemen kunnen we het niet, dat is duidelijk. Maar er voor in een te klein huis blijven wonen, dat doen we natuurlijk niet. Dat begrijp je toch zeker wel?' vroeg moeder.

Jan begrijpt het best. Maar toch vindt hij het jammer. Het zijn niet alleen de klokken, maar er zitten ook duiven in en daar kijkt hij vaak naar. Hij noemt de toren zelfs de duiventoren. Maar dat weet niemand, dat is zijn geheim. Niemand weet dat het een duiventoren is, behalve misschien de torenkijker en de bejaar-

dier, want die komen er vaak. Maar verder? Nee hoor, vast niemand.

Hij gaat eens aan de torenkijker vragen of hij mee naar boven mag, of hij mag kijken of er nesten zitten. Hij wil het best weten en misschien kan hij dan wel een duif vangen, of misschien hebben ze jongen die hij kan meenemen. Als ze bij dat nieuwe huis toch een tuin krijgen...

Zo droomt Jan als hij wat later op zijn bed ligt.

2. Een middag vol pret

Als Jan de volgende morgen wakker wordt, staat hij meteen op om naar de toren te kijken. Dag in dag uit ziet hij de torenman naar boven gaan, maar wat hij daar doet weet hij niet. Hij zou het eigenlijk best willen weten.

Hij hangt uit het dakraam en kijkt naar de toren, armen half in

de goot. Kijk, daar heb je weer een heleboel duiven, grijswitte zijn het. Jan hoort ze klapwieken. Ze zitten in de open gaten van de toren.

Als hij nou es voer strooide, zouden ze dan dicht bij hem komen? Hij kan het best eens proberen. Torenduiven mag je wel pakken, want die zijn van niemand. En als ze van niemand zijn, dan is het ook geen stelen.

Jan lacht om zijn eigen gedachten en blijft een hele poos geboeid kijken. De duiven lopen op de omloop van de toren en vliegen terug in de bomen. Dan hoort hij ze koeren; nou ja, dat is ook niet de eerste keer.

'Wie gaat mee, gaat mee, over zee', speelt het carillon.

Oei, ik moet naar school, schrikt Jan. Hij holt de trap af. Moeder moppert op hem: 'Waar blijf je nu toch al die tijd; je zult nog te laat komen.'

Jan antwoordt niet. Zonder groeten rent hij naar buiten en draaft het Kerkplein over. Te laat komen wil hij niet!

Op het schoolplein ziet hij zijn vrienden: Gilles Blok en Kees de Laat. Ze komen dadelijk naar hem toe.

Jan vertelt ze het nieuwtje dat hij zelf pas gehoord heeft. Hij vraagt of ze vanmiddag mee gaan naar de nieuwbouw, naar de huizen waar hij gaat wonen; nou ja, in één ervan natuurlijk!

'Okee', zeggen de jongens.

'Twee uur, dan zijn we bij jou, op het Kerkplein', zegt Kees.

De lessen verlopen vanmorgen vlot. Het is woensdag en dus zijn ze vanmiddag vrij.

Even voor tweeën staan de jongens al bij Jan voor de deur.

Moeder wil weten waar Jan heen gaat.

'We gaan bij de nieuwbouw kijken, een huis uitzoeken mam', zegt hij grappig.

'Goed, doe je best en vraag aan de mensen daar of ze een beetje op willen schieten', zegt ze vrolijk.

'Dat doe ik', lacht Jan.

'Geen verkeerde dingen doen hoor', waarschuwt moeder nog.

Jan holderdeboldert de trap af. Kees en Gilles fluiten hun herkeningssein en Jan antwoordt als hij op de stoep staat.

Met z'n drieën gaan ze op weg. Gilles trapt tegen een leeg blikje; het ding rammelt over de keien en Jan en Kees trappen er ook tegen. Al schreeuwend rennen ze achter het blikje aan, tot de lol er af is.

De huizen in aanbouw staan in een groot weiland. Het is best fijn om er een poos te spelen. Er ligt zand en grint en er zijn ook nog sloten. Die zijn wel vies en modderig, maar met een polsstok erover springen, dat gaat best.

Nu eerst maar de huizen bekijken. Hoewel, huizen; 't zijn nog geraamtes; overal wordt nog gemetseld.

'Waar ga jij nou wonen, Jan?' vraagt Kees.

'Dat weet ik niet precies: in één van die huizen denk ik', wijst hij. De jongens gaan kijken, maar er is nog niet veel te zien: ruwe muren zonder ramen en deuren; er is niets aan.

'Een mooi huis Jan', grinnikt Kees als ze door de open gaten naar binnen kijken.

'Ja, nieuwe stijl; binnen zonder bellen of kloppen', grijnst Jan. Ze zijn er gauw uitgekeken, vooral ook omdat de werklui hen weg willen hebben.

'Laten we hier blijven spelen', stelt Gilles voor.

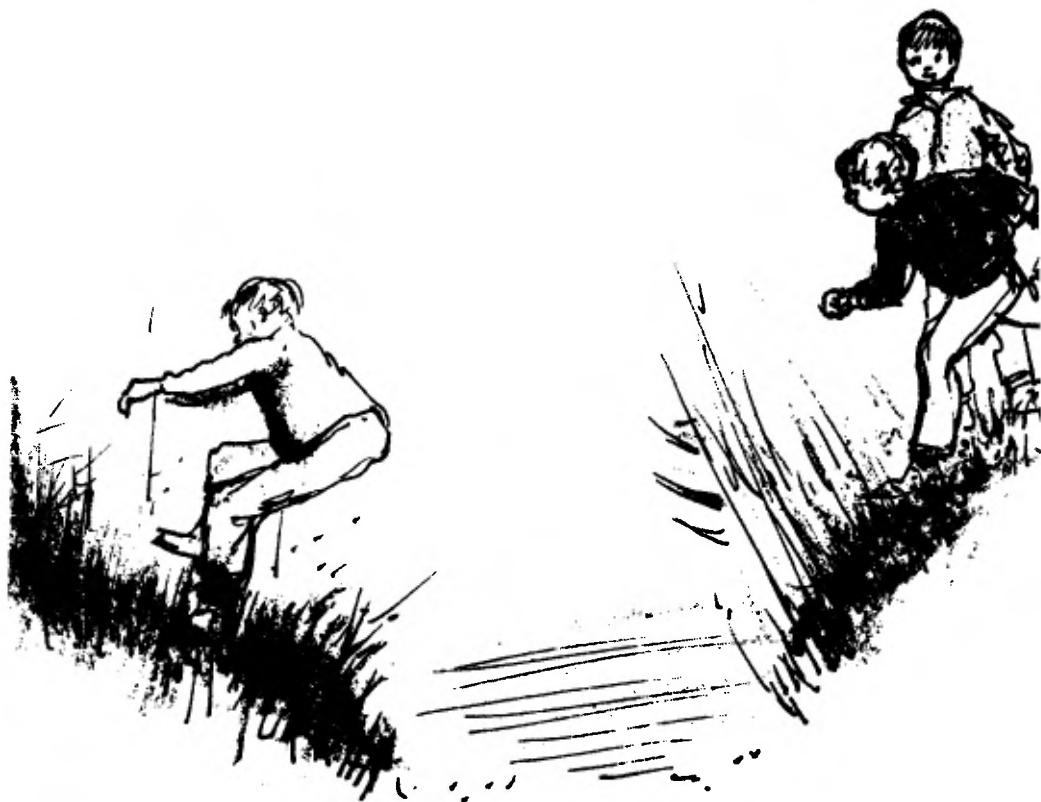
Ze lopen over het terrein en zien een put; er omheen liggen een heleboel rioolbuizen, ijzeren platen en stenen.

Ze bouwen een kuil en gaan erin zitten. 'We kunnen er een hut van maken', zegt Kees.

Ze sjouwen met een grote plaat en leggen die op de put. Opgestapelde stenen zorgen voor de opening.

'Net een schuilkamer', zegt Jan.

Oei, wat kun je hier fijn spelen.

De hut mag prachtig zijn, er lang in zitten doen ze niet, want de grond is knap vochtig. Ze gaan verstoppertje doen; wie hem is moet in de kuil blijven.

Je verstoppen gaat best tussen al die rioolbuizen; ze kunnen er zelfs in wegkruipen en ze springen van de ene op de andere. Niemand kijkt naar hen; ze hebben lol genoeg.

Kees vindt een fijne dikke stok. 'Ik ga slootje springen', roept hij en meteen rent hij vooruit. De andere twee volgen hem, want dichtbij is een sloot om het weiland van een boer.

Het weiland is afgepaald; er hangt een bordje 'Verboden toegang', maar wie let daarop. Hup! daar gaat Kees al, heen en terug over de sloot. Dan Jan en dan Gilles natuurlijk!

Verderop zijn nog bredere sloten, die gaan ze ook proberen. Bijna komt Kees in de sloot terecht, als zijn voeten in de drassige grond wegzakken.

3. Lekkere pruimen

Ze lopen door en komen bij een weiland waar fruitbomen in staan. Het is eigendom van boer Henneveld. Dicht bij de sloot staan pruimebomen. Grote kanjers zitten er aan.

'Laten we er wat plukken', zegt Gilles.

'Joh, dat mag toch niet', zegt Jan.

'Er is niemand te zien', zegt Kees. 'Kijk, daarginds ligt de boerderij; er is geen kip. Eerst spring ik over de sloot, dan gooi ik de stok terug. En dan komen jullie. Goed?'

'Nou ja, als jullie durven', aarzelt Jan nog.

'Och wat, bangerd. Wat is er an? ze pakken ons toch niet!'

Kees zet zich af en springt over de sloot, dan volgt Jan en dan Gilles. Ze gaan naar de bomen die het dichtste bij staan. Ze plukken een paar laaghangende pruimen. Heerlijk zijn ze!

'Ik lust er nog wel meer; boffen we even dat we hier zijn', zegt Kees.

'Durf jij in de boom te klimmen?' vraagt Jan aan Kees.

'Waarom niet', zegt Kees. 'Jij gaat tegen de boom staan; ik doe mijn schoenen uit en klim eerst op jouw handen en dan hijs ik me verder wel op aan een tak.'

'O, ik probeer het zo wel', zegt Gilles. 'Stop je zakken maar vol hoor! Ik gooi ze wel naar beneden.'

In een wip zitten twee van de drie jongens in een boom. Jan vangt de pruimen die ze laten vallen. Ze stoppen de pruimen ook in hun bloes en natuurlijk eten ze ervan. Ze zijn rijp en erg lekker.

Kees en Gilles zitten op hun gemak; ze maken geen haast om eruit te komen.

'Joh, klim er ook in', roept Gilles naar Jan.

Maar Jan wordt ongerust, hij kijkt bang rond. Opeens ziet hij de boer bij de schuur staan en daar komt een hond luid blaffend op hen af!

'Vort Boef, pak ze maar!' roept de boer terwijl hij achter de hond aankomt. 'Vooruit Boef, pak ze, pak ze maar!' hitst hij de hond op.

Boef is een beste renner; woedend blaffend komt hij op de jongens af!

De jongens zijn erg geschrokken. Jan is de sloot al over en Kees en Gilles volgen hem. Kees heeft z'n sandalen gepakt, maar geen tijd om ze aan te trekken en vlug gooit hij een deel van de pruimen terug. Het gaat alles verschrikkelijk gauw. Ze springen zelfs zonder de stok de sloot over. Maar de sprong die Kees over de sloot maakt is te kort! Hij plonst aan de kant nog net in het water. Jan sjort hem eruit en dan hollen ze alledrie weg, de dijk over.

Kees is kletsnat, hijgend staat hij uit te blazen en te luisteren naar het keiharde geblaf van de hond. Hij rilt, want wat is hij nat. Z'n broek en kousen, hij kan ze wel uitwringen. Hij trekt ze maar uit en hangt ze te drogen in een wilgeboom. Dan gaan de jongens in het gras liggen; ze eten de paar laatste pruimen die ze nog in hun zak hebben.

'Oei, wat een smerige hond was dat', zegt Gilles.

'Hij had ons vast gebeten', zegt Kees.

'Maar dan was het toch onze eigen schuld geweest', zegt Jan.

'We waren aan het stelen van de boer. Logisch, dat hij nijdig is.'

Kees heeft z'n broek ook opgehangen; misschien is hij droog als hij straks naar huis gaat. Hij hoopt het! Hij ruikt vies merkt hij, maar daar valt weinig aan te doen. Uitspoelen gaat niet, want dan wordt hij nog natter! Gelukkig is het nog vroeg. Ze blijven hier gewoon een tijd en 't waait lekker!

En dan krijgen ze weer een heleboel praat: 'Die hond had ons nog net niet!' lacht Jan.

'Ik kneep hem eerlijk', zegt Gilles vrolijk.

'Nou ja, jullie zijn er nog het beste afgekomen', meesmuilt Kees.

4. Nieuwe schrik

Als ze een tijd in het gras gelegen hebben, zijn ze het alweer zat:

'Je bent je stok kwijt Kees!' merkt Gilles op.

'Nou en, ik zoek wel weer een andere', zegt Kees knorrig.

Hij vindt het toch wel erg vervelend dat hij in de sloot gezeten heeft. Hij gaat eens voelen of de broek en z'n sokken al drogen.

Als hij die nou alvast es aantrok.

Jan begint hardop te lachen als hij naar Kees kijkt: hij kan niet nalaten te plagen.

'Wat zat jij lelijk in die sloot zeg! Je bent me ook een springer, en 't was nog niet eens zo'n brede!'

'Hou op, dat kwam alleen door die hond; net of jij niet bang was.

Wie sprong er het eerst over de sloot? Jij!'

'Dat is waar', zegt Gilles. 'Jij bent ook zo'n held niet!'

'Zeg ik dat dan?' roept Jan.

'Wat doet het er toe; we hebben toch lol gehad, of niet soms?' grijnst Gilles.

'Ik trek m'n kleren aan en dan gaan we', besluit Kees opeens. Hij trekt z'n sokken aan en pakt z'n halfnatte broek. Bah, wat vies en kil om z'n benen. Hij moet maar hard naar huis lopen. Nou z'n sandalen nog...

Waar zijn die dingen? Eén heeft hij er al, nu de tweede nog! Maar hij ligt er niet!

'Jongens, m'n sandaal, waar is ie?'

'Geen idee. Je had ze toch?'

'Ja, dat weet ik zeker; ik had ze onder m'n arm!'

Ze lopen de weg terug die ze zojuist gegaan zijn en zoeken in het gras. Maar de sandaal van Kees vinden ze niet.

Kees kan wel huilen van angst en schrik. Waar heeft hij die sandaal nu gelaten? Ze waren pas nieuw. O, o, waar kan hij hem toch verloren zijn?

Jan en Gilles helpen mee zoeken; ze begrijpen hoe erg Kees het vindt dat de schoen weg is.

Kees barst opeens in snikken uit. Hoe zal hij thuis durven komen als hij hem niet vindt?

'Als hij maar niet in de sloot gevallen is', zegt Gilles.

'Of nog in dat weiland ligt', zegt Jan. 'Best mogelijk dat hij daar gevallen is toen je met die pruimen smeed.'

'Dan... dan moeten we daar gaan...gaan kijken', snikt Kees.

'Durven jullie dat? Ik niet, ik ben zo bang van die hond...'

'Ja, wij ook, maar als het moet...'

'M'n vader is net werkeloos geworden en thuis zijn ze daar toch al zo verdrietig om', snikt Kees. 'Ik...ik durf gewoon niet naar huis...'

'Logisch', zegt Jan en voor de zoveelste maal zoeken ze de bekende weg af. Kees snuffelt als een hond langs de grond. Daar hebben ze gelopen en dáár en dáár!

Nu zijn ze bij de sloot, ze turen naar de overkant.

'Zien jullie mijn sandaal?' vraagt Kees.

'Nee, als ie maar niet in de sloot gevallen is toen je sprong', zegt Jan aarzelend.

'Hou op', schreeuwt Kees radeloos.

Besluiteloos staan de jongens bij de sloot. Ze durven er niet opnieuw over te springen; ze zijn bang voor de hond en bang voor die boze nijldige boer.

'Laten we wachten tot het donker wordt', zegt Gilles. 'Dan zien ze ons niet meer en dan gaan we voor je zoeken. Dat doen we wel, hè Jan?'

'Tuurlijk, maar het duurt zo lang voor het donker wordt', zegt hij bedenkelijk.

Ze zitten weer in het gras, dicht bij de sloot. Nee, ze hebben het niet prettig meer, ze praten maar over de sandaal van Kees.

'Waren we maar niet in die bomen geklommen', zegt Gilles.

'Die gekke pruimen ook', zegt Jan

'Ik kan toch niet naar huis gaan, op één schoen', snottert Kees.

'Ze zijn woedend thuis, als ik zo aankom.'

'Maar we kunnen hier ook niet blijven, anders worden ze thuis ongerust', merkt Jan nuchter op.

'Moet je horen, laten we naar die boer gaan. 't Is toch geen men-
seneter. We kunnen het vertellen van de schoen en zeggen dat het
ons spijt van die pruimen. Misschien mogen we dan gaan zoeken.
Of... misschien heeft hij hem wel gevonden!' zegt Gilles voor-
zichtig.

'Dat zou ik gemeen vinden', stuift Kees op.

'Waarom, hij weet toch niet dat wij daar achter die dijk lagen, en
misschien wil hij wel dat we erom komen', zegt Jan.

'Dat noem ik een schoen stelen', zegt Kees verontwaardigd.

'Hee zeg, wie heeft er pruimen gestolen vanmiddag, Kees?'

'Nou ja, het moest jouw schoen maar es zijn!'

Kees kijkt verdrietig voor zich uit. Dan springt hij op: 'Het moet
dan maar. Laten we het er maar op wagen; die hond zal heus niet
altijd loslopen. Gaan jullie mee?'

5. Op de boerderij

Bepaald hard lopen doen de jongens niet. Ze slaan nu de weg in
naar de ingang van de boerderij. Slungelig slenterend bewegen ze
zich naar het erf. Als ze dicht bij de boerderij komen gaat de hond
al als een gek tekeer.

De smalle oprijlaan is aan beide zijden beplant met hoge bomen.
Het zijn maar nietige jongetjes die daar nu lopen. Al hun lef is
weg, maar mekaar in de steek laten, daar denken ze niet over,
geen moment. Samen uit, samen thuis!

Woef, woef, woef! blaft de hond onafgebroken.

Maar tot hun grote opluchting zien ze dat hij aan de ketting ligt.

Hij rukt en trekt eraan, maar los kan hij gelukkig niet.

De jongens lopen voorbij de hond en gaan recht op de deur af.

Kees bonst erop en roept hard: 'Hallo!'

Een meisje staat opeens voor hem; 'Wat moet je?' vraagt ze niet
erg vriendelijk.

'Is... is de boer er niet?' vraagt Kees.

'Kijk maar in de koestal', zegt het meisje.

De koestal ligt opzij van de woning. Schuchter duwt Kees de deur open en dan... ja daar is de boer! Met verbazing zien ze toe wat hij daar doet! De gevreesde man loopt met een jongen aan zijn arm. Een jongen met rare benen, waarmee hij heel moeilijk loopt. Hij waggelt zo vreemd en 't is net of zijn benen hem niet dragen willen.

'Wat moeten jullie hier?' vraagt de boer bars.

'Ja baas, we... we hebben spijt van de pruimen, maar... maar Kees is z'n sandaal kwijt', begint Jan.

'En... en 't zijn pas nieuwe, baas', huilt Kees.

De boer antwoordt niet direkt; hij brengt zijn zoon naar een bank en komt dan naar hen toe: 'Nou vertel op, waar hebben jullie het over?'

En dan vertelt Kees het nog eens. De boer ziet wel dat hij geen grapjes maakt en dat zijn verdriet echt is.

'En nu willen jullie daar gaan zoeken', zegt hij.

'Ja baas, alstublieft', zegt Kees weer.

'Ik loop wel even mee', zegt hij kort. Hij tilt de jongen met de slappe benen in een wagentje en rijdt hem naar buiten.

Die jongen heet Jaap; hij vindt het leuk dat hij mee mag. Jongens van zijn eigen leeftijd ziet hij niet vaak. Hij begrijpt wat er gebeurd is. Er komen wel eens meer fruitdieven en nu is die ene jongen z'n schoen kwijt, dat is pech!

Boer Henneveld gaat voorop naar het weiland en allemaal zoeken ze in het gras, langs de sloot en overal. Het is inmiddels schemerig geworden, maar een schoen is geen speld, die moet je toch kunnen vinden in het gras! Maar ze zien hem niet. Kees is ontroostbaar.

'Dat komt er nu van kwajongen', bromt de boer.

'Vader, die jongen kan toch niet op zijn kousen naar huis', zegt Jaap.

'Wat wil je dan?' zegt de boer nu veel zachter.

'Er staan vast wel een paar schoenen van mij', zegt Jaap. 'Moeder wil ze best lenen. Toe vader, laten we het gaan vragen.'

'Kom mee', zegt de boer kort.

De jongens lopen mee; ze kijken naar Jaap en hebben medelijden met hem, maar vragen durven ze niets.

'Joh, jank niet zo, ik wou dat ik m'n schoen verloren was, dan kon ik tenminste weer lopen', zegt Jaap opeens.

Jan en Gilles knikken. Natuurlijk, dat begrijpen ze. Gilles gaat wat dichter naar Jaap toe. 'Kun je niet beter worden?' vraagt hij.

'Misschien wel; ik moet geduld hebben. 'k Ben uit een boom

gevallen. Het is iets in mijn rug', vertelt hij als zijn vader naar binnen is.

'Is 't lang geleden?'

'Een jaar ongeveer, en wachten tot je beter wordt, dat is zo lollig niet. Soms word ik vreselijk driftig, dan zou ik alles kapot willen smijten. Denk je dat het leuk is om weer te moeten leren lopen?' De jongens antwoorden niet. Ze kijken naar Jaap. Zelfs Kees vergeet even z'n eigen verdriet.

'Goed dat jullie niks zeggen, maar denk niet dat ik een stumper ben. Ik wil beter worden', zegt hij beslist.

Kees snikt nog steeds.

'Pff, jij jankt om een schoen; 't zou wat; je loopt naar een winkel en dan heb je nieuwe, zo opgelost', zegt Jaap.

'Ja... maar ze waren nieuw en m'n vader is deze maand zonder werk gekomen. Dus is er toch al zo'n petstemming in huis!'

'Dat is vervelend', zegt Jaap. 'Nou, daar is vader. Hij heeft schoenen voor je. Die zullen je wel passen, want ze zijn van mij. Nu kun je in elk geval naar huis.'

Kees past de schoenen. 't Zijn dichte met veters. Ze zitten goed aan zijn voeten.

'Welbedankt', zegt hij schor. 'Mag ik morgen nog eens terugkomen om te zoeken, dan breng ik meteen de schoenen weer mee.'

'Je komt maar', zegt de boer. Hij is niet boos meer; de jongens zien er zo verslagen uit, die hebben hun portie straf al te pakken.

'Gaan jullie nu maar. Vooruit, denk aan je ouders, die zullen ongerust worden!'

Woef, woef, woef! blaft de hond.

Niks geen lekker dier; gelukkig dat hij vast zit!

6. Thuis

Zo zijn ze eindelijk thuisgekomen na die avontuurlijke middag. Vooral voor Kees viel het niet mee. Z'n vader werd vreselijk

driftig toen hij van de sandaal vertelde en van de pruimen. 'Je gaat onmiddellijk naar bed!' zei hij boos.

Nu ligt Kees op bed. Dat is niet erg, want hij is moe. Maar hij heeft verdriet. Waarom heeft hij ook altijd pech. Had hij die schoenen uitgedaan, juist omdat hij er zuinig op wilde zijn, en nu verliest hij er één. Mooi ligt ie toch in de sloot!

Hè, hij heeft honger. Misschien krijgt hij vanavond niks te eten. Maar na een tijd komt moeder boven. Ze draagt een bordje met een paar sneden brood erop en een beker melk. Ze geeft het Kees. 'Hier, je zult wel honger hebben', zegt ze verdrietig. 'We zullen je maar niet straffen in je maag; daar komt je schoen ook niet door terug.'

'Dank u mam! Ja, ik heb reuze honger. Ik kon het bijna niet meer uithouden', zegt Kees dankbaar.

Zijn moeder blijft even bij hem zitten; ze kijkt verbaasd toe hoe vlug Kees het brood verorberd heeft.

'Vertel me nu alles nog eens', zegt ze daarna.

Kees doet het.

'Dat van die pruimen was toch verkeerd, Kees?'

Hij knikt stug: 'Nou ja, iedere jongen doet toch wel eens wat mam; zo'n heilig boontje zal vader ook niet geweest zijn!'

'Maar je mag het niet goedpraten jongen.'

'Doe ik niet; ik weet best dat ik niet stelen mag en dat het zonde is, en spijt heb ik ook genoeg.'

'Dan is het goed Kees. Belijdt het aan God, dan is het vergeven', zegt zijn moeder zacht.

Gilles boft. Als hij de achterdeur binnenkomt, vindt hij niemand thuis.

Op tafel staan zijn boterhammen klaar. Er ligt een briefje bij van moeder. Dat ziet hij zo aan het handschrift. Hij leest: 'Vader komt binnen. We zijn hem van boord halen. Kom je ook?'

Nou, dat is geen vraag voor hem. Ha, ha, hij gunt zich bijna geen tijd om te eten en met een boterham nog in zijn hand rent hij de straat op. Nu gauw naar de Nieuwe Haven! Vader binnen, heerlijk! Altijd fijn als hij er is. Gilles holt!

Hij voelt geen vermoeidheid en is met één slag alles van vanmiddag vergeten! Hiep hoy! Fijn naar vader en zijn schip. Gelukkig dat moeder dat briefje neergelegd heeft.

Het wordt al een beetje donker, maar Gilles weet de weg. Ja, die Gilles komt er geweldig goed af, die heeft geboft!

Jan trekt aan het touwtje dat aan de brievenbus bungelt. Zo kan hij meteen naar binnen. Het carillon klingelt het volle uur, en speelt: 'De paden op, de lanen in. Vooruit met flinke pas!' Maar Jan zingt nu niet mee. In zo'n beste stemming is hij niet. Zachtjes loopt hij de trap op en schuchter komt hij de kamer in. Daar zitten zijn ouders.

'Hallo paps en mam', probeert hij gewoon te doen.

'O, ben je daar eindelijk, en waar komt meneer vandaan? Mogen wij dat misschien weten?' zegt zijn moeder geprikkeld.

Jan vertelt het verhaal van de sandaal waarnaar ze zo lang gezocht hebben. Hij vertelt van de hond van de boer en zegt dat ze op dat weiland waren van die boer en dat de schoen misschien in de sloot ligt, want dat ze hem niet gevonden hebben. Het is een beetje een onsamenhangend verhaal en niet helemaal volgens de waarheid. Zijn vader merkt het: 'Jullie hebben niks nodig in het land van die boer. Daar zal wel meer achter zitten jongetje! Kom op, spreek de waarheid!'

Jan eet zijn brood. Als zijn mond leeg is, begint hij weer. En dan pas vertelt hij van de pruimen die ze geplukt hebben.

'Zo is het echt vader', zegt hij tenslotte.

'En hoe staat het met ons nieuwe huis?' vraagt zijn moeder.

' 't Is nog geen huis; alleen muren', zegt Jan.

'O, maar dat laatste werk aan zo'n huis gaat heel vlug', zegt zijn vader.

'Daar begon onze tocht. We hebben het best leuk gehad eerst, maar dat van die pruimen, dat hadden we niet moeten doen', bekent Jan.

'Als je dat dan maar goed begrijpt', zegt zijn vader. 'Of je nu pruimen steelt of geld, het is allemaal diefstal en zonde. Er zitten

er meer in de gevangenis die met het stelen van kleine dingen begonnen zijn. Ik wil niet dat je ooit nog aan iets komt wat niet van jou is, begrepen?’

‘Ja vader’, zegt Jan gedwee.

Dan blijft het een poos stil in de kamer. Na een tijd begint Jan weer: ‘Die boer heeft een zoon; hij heet Jaap, mam. Die is ongelukkig; er is iets met zijn benen. Hij zegt dat hij uit een boom gevallen is en dat er iets aan z’n rug mankeert... Kan dat mam?’

‘Zeker jongen, dat kan, maar dat is wel erg voor die jongen en zijn ouders.’

‘Hij was aardig. Hij vroeg om schoenen voor Kees. We gaan vast nog eens naar hem toe!’

‘Doe dat maar en ga nu naar bed jongen; je ziet er erg moe uit. Morgen komt er weer een dag. Vergeet niet te bidden en God om vergeving te vragen voor wat je verkeerd deed.’

‘Ja mam’, zegt Jan.

Wat later ligt hij op bed. De klokken klingen en zingen het hele uur, maar hij slaapt al. Nauwelijks had hij het kussen onder zijn hoofd of hij sliep.

7. De sandaal

Terwijl de jongens achter de dijk lagen, kwam Hannes langs. Hannes is de knecht van boer Henneveld. Hij heeft het lawaai van de blaffende hond wel gehoord en uit de verte de vluchtende jongens gade geslagen. Zulke grapjes gebeuren wel meer, vooral als de appels en pruimen rijp zijn. Echt kwajongenswerk, weet hij. Maar dat de boer het stelen niet toelaat is ook te begrijpen! Hij heeft gezien dat Kees in de sloot terecht kwam en ook dat hij iets liet vallen.

Een half uur later kwam hij langs de sloot en daar vond hij de sandaal. Hij stond er mee in zijn handen en keek rond. Als hij die

jongens nou zag, kon hij hem terug geven, dan gooide hij hem de sloot wel over. Maar hij zag niemand! Dat was vreemd. Wat moest hij met dat ding? Ik hang hem in de pruimeboom, dacht hij. Die jongens komen best terug en dan vinden ze hem wel. Zijn dagtaak zat erop en langzaam kuierde hij naar Griet, zijn vrouw. Zijn huisje staat niet zo ver van de boerderij; ze wonen er samen. Kinderen hebben ze niet, een grotere woning was nooit nodig.

Nu zit Hannes bij zijn vrouw. Ze is hele dagen alleen, dus als Hannes thuiskomt moet hij wel met haar praten. Het gekke is dat Hannes altijd wel iets te vertellen heeft ook.

'Is er vandaag nog iets bijzonders gebeurd?' vraagt ze.

'O ja, ik heb een rat gevangen!'

'Bah, wat griezelig. Was 't een grote?'

'Nou, zo'n kanjer; ik sloeg met een stok en ik raakte hem.'

'Hij had je wel aan kunnen vliegen; ratten zijn gevaarlijk', zegt zijn vrouw bang.

'Welnee, als ik hem toevallig niet geraakt had was ie wel gevlucht. Denk je dat ie mij tegemoet komt? Toe nou, Hannes heeft er wel meer gezien hoor!'

'Was er verder niks?'

'O ja', Hannes krabbelt in z'n grijze krullebol en zijn ogen beginnen te glinsteren van pret: 'Ik heb wel moeten lachen vanmiddag!'

'Laat mij dan ook es lachen', zegt Griet nieuwsgierig.

'Och, ik weet niet of jij het zo leuk vindt. Als je iets ziet gebeuren is het altijd grappiger. D'r zaten weer eens jongens in de pruimebomen. Dat was me wat zeg! De boer joeg de hond op de jongens af.'

'Boef, die grote waakhond?'

'Ja, lopen dat ze deden! 'k Heb me op m'n knieën geslagen van pret. Het waren er drie en één van die schavuiten kwam nog in de sloot terecht ook.'

'Dan zal die wel nat geweest zijn.'

'Natuurlijk was ie nat. Nou, daar geeft een gezonde jongen niks

om. Maar dat ie z'n schoen kwijt was, dat zal hem niet lekker gezeten hebben.'

'Zag jij dat dan?'

'Toen ik later langs die plek kwam vond ik hem. Ik heb nog gekeken of ik die jongens zag, maar niks hoor. Toen heb ik hem maar in een boom gehangen. Die komen ze wel halen, dacht ik.'

't Zijn kwajongensstreken', zegt Griet peinzend.

'Wat je zegt; ik was ook zo'n lieverdje niet toen ik zo'n jongen was. Later leer je die streken wel af!'

'Ja, maar Hannes, stel dat die jongen die schoen niet gevonden heeft, dat zou toch sneu wezen. Je had hem beter over de sloot kunnen gooien!'

'Met de kans dat een ander hem wegpikt? Nee, Griet, die jongen heeft best gevoeld dat die schoen viel en die komt daar wel om hoor! Denk je dat zo'n knaap op z'n kousen naar huis gaat? Die zit

al lang bij z'n moeder thuis, met z'n sandalen. 't Waren van die dingen met riempjes.'

'Laten we het beste er maar van hopen, Hannes! Ik kan moeilijk van je verlangen dat je gaat kijken', zegt Griet.

'Zo is het, en nou ga ik een pijp roken en een beetje uitrusten. Dat heb ik wel verdiend vandaag', zegt Hannes.

Hij installeert zich gemakkelijk en legt zijn benen op een andere stoel. Na een tijd zit hij te neuriën. Hannes is tevreden en gelukkig. Hij zingt niet zomaar wat. Het is altijd een psalm.

Griet zit meestal tegenover hem. Ze kijkt blij naar haar man. Ze weet waarom hij zingt en haar hart zingt met hem mee. Dat kan, als je samen tevreden bent en samen gelooft in God, die je leven leidt en elke dag voor je zorgt.

Vroeger dan anders stapt Hannes de volgende morgen zijn bed uit. Griet zit dadelijk overeind.

'Scheelt er wat aan Hannes, dat je zo vroeg opstaat?' vraagt ze bezorgd.

'Het is eigenlijk jouw schuld', zegt Hannes knorrig.

'Mijn schuld?' vraagt Griet verbaasd. 'Bij mijn weten heb ik niks gedaan.'

'Toch is het jouw schuld', houdt Hannes koppig vol.

'Zeg dan tenminste waarom, zeg me waaraan ik schuld heb...'

'Nou ja, gedaan heb je niks, maar door jou ben ik wel onrustig, zodat ik er wel uit moest!'

't Is mooi', zegt Griet. 'Wacht, ik kom er ook uit.'

'Dat moet er nog bijkomen. Nee, nee, jij blijft erin.' Hannes, met één sok aan, duwt Griet terug in bed.

'Spreek je uit', zegt Griet. 'Ik wil weten waarom je zo raar doet. Ik merkte best dat je lag te woelen!'

't Zit zo Griet: heb je het vannacht horen regenen?'

'Nee, helemaal niet.'

'Ik wel! En toen ik zo lag te luisteren, toen dacht ik weer aan die jongens en die sandaal; het kwam alles terug. Jij was bang dat die jongen die schoen niet gevonden had. Ik dacht: als Griet nou es

gelijk heeft, snap je? Daarom ga ik nou maar kijken, dan is het van me af. Ben je nu tevreden?’

’Helemaal. Zal ik thee voor je zetten?’

’Geen sprake van; jij krijgt een kopje op bed van mij, met een beschuitje. Ik zorg voor mezelf, dat kan ik best’, babbelt Hannes nu gemoedelijk.

En zo doet hij ook; Griet krijgt thee en zelf zit hij bij de tafel en verorbert een paar flinke sneden boerenbrood. In een broodzakje stopt hij er ook nog een paar, want de ochtend is erg lang.

Nadat ze elkaar een goede dag gewenst hebben, gaat Hannes weg. Spoedig is hij op de boerderij. ’Môge baas!’ groet hij.

’Môge Hannes! Ben je niet erg vroeg vandaag?’ vraagt de boer.

’Ja, er is iets waar ik het eerst met u over wil hebben. Hebt u misschien iets gemerkt van een vermiste schoen? Gisteren met die drie jongens...’

’Weet jij daar meer van?’ valt de boer hem in de rede.

’Wel, ik kwam er na een tijd langs en toen vond ik dat ding.’

’En waar heb je hem gelaten?’

’Gewoon, in de boom gehangen. Ik dacht: die vinden ze wel.

Hebben ze hem niet gevonden, baas?’

’Nee, hoe kom je nou zo dwaas Hannes, om zo’n ding op te hangen in een boom? ’t Is toch té zot, we hebben ons akelig gezocht; alleen in het gras en langs de sloot natuurlijk!’

’Tjonge, wat spijt me dat. Ik zal hem nu meteen maar halen. Die jongen komt toch zeker vandaag wel?’

’Ja, hij is op schoenen van Jaap weggegaan en die brengt hij natuurlijk terug. ’t Is me anders wel wat, zeg!’

’Ik ben zo terug baas’, zegt Hannes en dan is hij de stal al uit. Hij moet net weg geweest zijn toen die jongens naar de boerderij terugkwamen. O, o, wat is dat nu toch jammer, dat hij daar niets van gemerkt heeft!

Het ding hangt er nog; haastig geeft Hannes hem aan de boer. Die smijt hem in de keuken; hij heeft geen tijd meer voor die grappen.

’We gaan vlug aan het werk’, zegt hij tegen Hannes.

’Baas, het spijt me’, zegt Hannes nog.

’Geen gezeur meer’, zegt de boer. ’Eerst jatten ze m’n pruimen en dan heb je daarna nog een hoop narigheid.’

8. Jaap

Wat later die morgen komt Jaap in de keuken. Zijn moeder is bezig met afwassen. Ze heeft het druk, want de meid is ziek. Nu moet ze alles alleen doen. Het zusje van Jaap is naar school en zijn kleine broertje ligt nog in de wieg.

’Hee, is dat de schoen van die jongen?’ vraagt Jaap als hij het ding op een stoel ziet liggen.

’Ja, Hannes had hem gevonden!’

’Fijn voor die jongen!’

’Weet je z’n naam, Jaap?’

’Nee, eigenlijk niet; alleen de voornaam: Kees of Gilles geloof ik. Ik weet ook niet waar ze wonen. Maar ze komen wel terug

moeder. Het was echt vervelend voor die jongen hoor!’

’Dat zal wel, maar er zijn ergere dingen’, zegt de boerin stroef. Met verdrietige ogen kijkt ze naar haar zoon, die zo’n tragisch ongeluk gehad heeft en nu zo gehandicapt is.

Jaap knikt: ’Ik hoop dat de jongens vandaag komen; ik vond ze best aardig en ik wou dat het mijn vrienden waren!’

’Het zal wel na vieren zijn, want ze moeten natuurlijk ook naar school vandaag. Ga jij ook wat aan je werk doen. Je moet goed bijblijven jongen’, zegt zijn moeder zacht.

’Daar doe ik mijn best voor, dat weet u, maar ik zal blij zijn als ik weer gewoon naar school mag’, zegt Jaap.

Hij loopt naar de kamer, steunend op de krukken. Hij gaat vooruit, maar langzaam. Hij klom ook es in een boom, een waaghals was hij. O nee, niet om pruimen te plukken; hij wou in een nest kijken dat hoog in de top zat. Hij durfde alles en dacht niet aan gevaar. Hoe het kwam dat hij viel weet hij niet. Hij kwam heel ongelukkig terecht. Er was iets in zijn rug beschadigd en zijn benen waren verlamd. Het is alles een lijdensweg voor hem geworden. Maar er gebeuren nog wonderen, want z’n benen herstellen zich; er komt weer kracht in. Er is hoop op genezing, maar hij moet wel geduld hebben.

Na vieren begint Jaap uit te kijken. Ze komen vast, die drie jongens. Boef, die los loopt, ziet de jongens het eerste. Keihard begint hij te blaffen, zodat de drie helden geen stap meer durven doen. Die hond is een verschrikking voor hen. Bang kijken ze de oprijlaan in. Maar dan komt Jaap aan in zijn rolwagentje.

’Hei, hoy!’ roept hij. ’Kom maar, Boef doet jullie niks!’

’Durf jij?’ vraagt Jan.

’We zullen wel moeten’, zegt Kees.

’Hola jongens, kom nou toch!’ roept Jaap weer terwijl hij hen een eindje tegemoet rijdt. ’Hier Boef, kom hier!’

De hond gehoorzaamt grommend en dan komen de jongens verder, hoewel nog niet helemaal gerust. Boef kijkt waaks en zijn staart kwispelt en zwaait heftig.

Jaap houdt de sandaal omhoog.

'Heb je hem?' gilt Kees.

'Is hij gevonden?' roept Jan.

'Ja, onze knecht had hem opgeraapt en aan een tak in een boom gehangen. Hebben we geen van allen gezien natuurlijk. 't Was ook al een beetje donker hè?'

'Nou 'k ben zo blij jô, ik had ze pas nieuw; fijn Jaap', zegt Kees terwijl hij de schoenen die hij geleend heeft teruggeeft.

Ze staan onwennig bij elkaar, terwijl Boef onrustig om hen heen loopt. Jaap merkt dat de jongens dat niet prettig vinden.

'Ik leg Boef wel even aan de ketting', zegt hij. 'En dan zou ik het fijn vinden als jullie nog een poosje bleven.'

Besluiteloos kijken de jongens elkaar aan, maar ze gaan niet weg. Jaap roept Boef en als hij hem te pakken heeft, brengt hij hem naar z'n hok en legt hem vast.

'Zo, nu hoeven jullie niet meer bang te zijn', zegt hij lachend. De jongens voelen zich inderdaad een stuk opgelucht.

'Lopen jullie even mee?' vraagt Jaap. Hij brengt hen achter de boerderij, daar staat een bank. 'Gaan jullie hier nou even zitten, dan kunnen we samen praten, als jullie dat tenminste willen.'

'Tuurlijk', zegt Kees het eerst.

'We schamen ons rot', zegt Gilles ruw.

'Schei toch uit', zegt Jaap. 'Dat is voorbij, mijn vader is zo'n beul niet hoor. Natuurlijk laat hij het gappen niet toe, maar verder, kwaad blijft ie niet!'

'Wat heb jij aan je benen?' vraagt Jan.

'n Ongeluk, vorig jaar! 'k Ben uit een boom gevallen.'

'Welke, staat hij hier?'

'Nee, mijn vader heeft hem omgezaagd. Hij stond dicht bij ons huis; de takken lagen over ons dak. Weet je, ik klom uit het dakraam zo in de boom, langs de goot natuurlijk. Er zat een nest in de hoogte, ik wou het zien. Ik had het al een heleboel keren gedaan, maar die keer viel ik eruit. Ik weet echt niet hoe het kwam!'

'Word je wel beter?' vraagt Kees voorzichtig.

'Ja, 't gaat langzaam, dat wel, maar als jullie me eerder gezien hadden, toen was het helemaal niks! Maar ik wil niet alleen praten over mijzelf, kletsen jullie nou es wat!'

Langzaam komen de jongens los; ze vertellen grappen van school en praten over de komende vakantie. Jaap vertelt van de boerderij en de dieren die ze hebben. 'Wat doet jouw vader?' vraagt hij aan Gilles.

'Mijn vader vaart; hij is net binnengekomen', zegt Gilles. 'Drie weken was hij op zee. In die drie weken werd er een matroos ziek, erg zeg. Ze moesten om hulp seinen naar het hospitaalschip 'De Hoop'. 'k Weet niet of jullie dat weten, maar daar aan boord zijn een dominee en een dokter. Ze komen aanvaren als ze opgeroepen worden, en dan wordt de zieke door de dokter onderzocht. Als het erg is dragen ze hem over op dat schip, want daar is een soort ziekenhuis aan boord. Nou, die matroos had blindedarmontsteking. Moest ie natuurlijk gelijk geopereerd worden!'

'Goed dat zo'n schip er is zeg! Anders kon je op zee wel dood gaan! En wat doet die dominee daar dan op?'

'O, die houdt kerkdiensten. Die kunnen de zeelui dan meemaken als ze dicht in de buurt liggen, of anders door de radio beluisteren. Dat is wel nodig hoor, want de schepen blijven vaak lang op zee.'

'En wat doet jouw vader?' vraagt Jaap aan Kees.

'Mijn vader is timmerman... en net deze maand werkeloos geworden.'

'Is dat erg voor hem?' vraagt Jaap.

'Nou! Mijn vader is er kapot van; heel het bedrijf is gesloten en vader werkte er al twaalf jaar. Je krijgt niet zomaar opeens ander werk en dat is het ergste', zegt Kees.

'Mijn vader is ook bang dat ie ontslagen wordt', zegt Jan. 't Is een slechte tijd, want ze krijgen weinig orders. Maar gelukkig is het zover nog niet. Daar heeft jouw vader geen last van, met een eigen boerderij!'

'Nee, maar hier gaat ook niet alles vanzelf; er moet hard gewerkt worden om wat te verdienen. Maar zeg, weet je wat ik fijn zou vinden?'

'Zeg op!'

'Als jullie terug zouden komen. Ik wil zo graag es met jongens praten en we zitten zo afgelegen, ik zie hier haast nooit iemand van mijn leeftijd.

'Vindt je vader dat goed?' vraagt Kees aarzelend.

'Natuurlijk! Mijn vader zal het fijn voor mij vinden. Doen jullie het?' vraagt Jaap hoopvol.

'Graag!' zegt Kees spontaan. 'En jullie ook hè?'

'Prima!' juicht Gilles.

Spelen op een boerderij, wie zou dat niet willen?

De jongens nemen afscheid. Opgelucht en blij hollen ze de oprijlaan uit. Boef blaft weer, maar die ligt nu aan de ketting. Jaap zal hem wel weer loslaten, maar dan zijn ze weg.

9. Jan verhuist

Nu gaat Jan verhuizen. Zo maar onverwachts! Het is nog geen najaar en toch was er opeens een huis voor hen klaar, een huis dat eerder aan een ander toegewezen was. Het nieuwe huis staat achter de Damlaan, in de Vierwindenstraat.

Jan vindt het geweldig! Het is zo'n gezellige troep thuis, dat zijn moeder er haast wanhopig van wordt. Alle spullen worden ingepakt, de schilderijen gaan van de wand en alles is al zo'n beetje van zijn plaats. In de kamer staan grote kisten en de stoelen staan op elkaar. Je zou prachtig verstoppertje kunnen spelen, als vader en moeder dat goed vonden. Maar moeder kan nu juist weinig hebben en ze moeten haar niet in de weg lopen.

Jan z'n broertje is bij oma gebracht en zal daar blijven tot na de verhuizing.

Jan wil graag helpen. Straks komt de verhuishwagen voor. Jan heeft aan de meester gevraagd of hij voor één keertje thuis mag blijven, om te helpen. Zijn vader heeft ook een snipperdag geno-

men en zo zullen ze met elkaar al het werk doen.

Jan doet gewichtig; hij loopt achter zijn vader aan, om er dadelijk bij te kunnen zijn als hij hem nodig heeft.

Precies op tijd arriveren de verhuizers. Er wordt een raam uit de sponningen gehaald, want ze wonen boven. Door dat raam worden de grote stukken getakeld. Daar gaat de boel: de grote kast, het orgel, de stoelen en de tafel. Het gaat vlug.

Als alles in de auto geladen is, mag Jan meerijden naar de Vierwindenstraat. Hij zit prinsheerlijk voorin naast de chauffeur.

'Zo'n dunne kan er nog net tussen', zegt de man.

Ze zijn er veel te gauw.

In het nieuwe huis ligt de vloerbedekking al en het neerzetten van de meubels gaat snel met zoveel mannen. Jan helpt zijn moeder met het uitpakken van de kisten in de keuken.

'Fijn dat jij me helpt', zegt ze blij. Ze moet koffie zetten voor de mannen; dat doet ze op een spiritusbrander, want het gasfornuis is nog niet aangesloten. Maar het gaat prima!

De morgen vliegt om; voor Jan het weet zijn de mannen klaar met hun werk en gaan ze weer weg. Maar in het huis is het nog een ravage. Moeder kan niet koken. Daarom eten ze brood en dat smaakt ook best.

Vader is bezig de ledikanten op te zetten, want vanavond moeten ze allemaal slapen in het nieuwe huis. Het is een prachtig huis, met mooie kamers en een fijne badkamer. Die hadden ze in het oude huis op het Kerkplein niet en ook niet zulke grote ramen; het is overal erg licht en gezellig.

Jan geniet heel de dag. 's Avonds valt hij doodmoe in bed. Maar het is vreemd, hij slaapt niet gauw. Hij mist iets. De gezelligheid van z'n oude kamertje; er hangt nog niets aan de wand. Maar dat is het niet alleen. Het is de vreemde stilte; hij hoort niets. Doodstil is het in die nieuwe buurt, het beklemmt hem...

Jan mist de klokken! Hij luistert scherp; kan hij iets horen van het carillon? Nee, niets! Er is alleen maar een grote leegte. Jan vindt dat erg; het doet hem een beetje verdriet, maar dat vertelt hij aan niemand! Zijn klokken heeft hij achter gelaten met het vrolijke

klokkenspel en dat is triest, het hoorde zo bij hem en nu is hij het kwijt...

Jan woont nu niet meer zo dicht bij Kees en Gilles. Maar wat hindert dat; ze ontmoeten elkaar immers geregeld op school en ze blijven vrienden.

Een paar keer zijn ze al op bezoek geweest bij Jaap. Dat zijn fijne middagen geworden. Jaap heeft witte muizen en hamsters, die houdt hij in een kist met een glasplaat erop. Die hamsters kruipen weg in hun nachthok, die zien ze niet zo dikwijls, maar die witte muizen zijn hartstikke leuk. Jaap heeft hen alledrie jongen beloofd.

Ze komen nu graag bij Jaap en Jan gaat ook wel eens alleen naar hem toe. Dan helpt Jan Jaap als hij moet oefenen met lopen. Het gaat steeds beter, maar hij is er nog lang niet. Ook praat Jaap vertrouwelijk met Jan, net alsof het zijn broer is. Zo ook deze zondag:

'Het is een knappe dokter, waar ik naar toe ga met moeder, maar hij kan me niet beter kijken', zegt Jaap triest. 'Het kost tijd.'

'Bid je wel eens of de Here Jezus je helpen wil?' vraagt Jan verlegen.

'Dacht je dat dat hielp?'

'Vast!' zegt Jan overtuigd.

'Ik geloof er niks van; de Here Jezus zit ergens hoog in de hemel, denk je dat Hij zich met mij bemoeit? Kom nou, Hij heeft wel wat anders te doen. Nee, dat geloof ik niet.'

'Hij is toch de machtigste? Lees jij wel eens in de bijbel? Hoeveel wonderen heeft Jezus toen gedaan, weet jij het?'

'Nou ja, toen! Toen was Hij op aarde, dichtbij; je kon naar Hem toegaan als je wou. Hij kon je aanraken, dat was heel iets anders.'

'Toch niet', houdt Jan vol. 'De Here Jezus is dezelfde; je moet bidden of Hij je helpt. Doe het maar', dringt Jan aan.

'Je moet niet denken dat ik nooit bid', zegt Jaap. 'Maarre, het duurt zo lang en dan word je ongeduldig; dat snap je toch zeker wel, of niet?'

Tuurlijk, maar je moet toch blijven geloven Jaap, in de Here Jezus en in beterschap, dat samen bedoel ik.'

'Word jij maar dominee', zegt Jaap spottend.

'Dat zeg je niet aardig.'

'Och joh, ik plaag je maar. Ik weet best dat het waar is wat je zegt, maar laten we het nu maar over wat anders hebben.'

Jan knikt: 'Zullen we een spelletje dammen?'

'Ja leuk! Nellie, pak het damspel es uit de kast', roept Jaap naar zijn zusje. Die legt al gauw het bord voor hen neer en het doosje met de schijven. En dan beginnen ze te spelen. Eerst wint Jan, maar dan neemt Jaap revanch.

Snel gaat Jan daarna op de fiets naar huis.

De woensdagmiddag daarop gaan ze met z'n drieën weer naar de boerderij. Boef ziet hen aankomen; hij blaft weer hard, maar de jongens zijn niet zo bang meer. Boef kent hen al en weet dat ze vaker komen; Jaap weet hem best te kalmeren. Meestal kijkt hij naar hen uit als er een vrije middag is. Ook deze keer is hij er weer. De jongens fluiten hun herkenningmelodie en Jaap kan daar net zo mooi op antwoorden.

Naast de stal is een grote schuur, waar de boer al zijn gereedschap stalt. Grote en kleine dingen hebben daar een plaats. De boer en Hannes de knecht komen er samen uit. Ze hebben een ladder bij zich en manden. De jongens kijken nieuwsgierig toe, benieuwd naar wat er gebeuren gaat. Hooien op het land is enig, daar willen ze best mee helpen en aardappelen rooien, dat ook wel. Maar nog nooit heeft de boer hun hulp gevraagd, en zelf hun hulp aanbieden, dat durven ze niet! Heel verrast kijken ze dan ook op als de boer op hen af komt.

'Jullie kunnen zo uitstekend pruimen plukken hè?' zegt hij ondeugend. 'Nou, heb ik gelijk of niet?'

De jongens kleuren als een biet en lachen als een boer die kiespijn heeft. Ze antwoorden niets.

'Kom, geen zin jongens?' plaagt de boer nog eens.

'Wat bedoelt u?' durft Jan opeens.

'Wat ik bedoel?' lacht de boer vrolijk. 'Hannes en ik gaan naar de boomgaard. Jullie mogen helpen plukken als je wilt. Ben ik nou duidelijk genoeg?'

Of het duidelijk is! Met een kreet van vreugde lopen ze achter de boer aan en dan merken ze dat Jaap al vooruit gereden is en van alles op de hoogte was.

Het wordt een hele leuke middag. Denk nu niet dat ze zo maar één, twee drie de bomen in klimmen mogen. O nee, de boer vertelt eerst hoe ze plukken moeten. Niet aan de appels rukken, maar ze netjes bij het steeltje afbreken en niet laten vallen of ermee gooien, want dan krijgen ze rotte plekken. Fruit moet voorzichtig behandeld worden, dat is voorwaarde.

'Jullie mogen eten zoveel je lust, terwijl je plukt, maar niet in je zak stoppen natuurlijk', zegt de boer lachend.

Jaap blijft bij hen; hij heeft dolle schik om de jongens die zo hard hun best doen en onder mekaar maken ze vrolijke grappen.

Hannes neemt Kees er even tussen: 'Hé daar, steile krullebol, is die van jou?' Hij wijst en gebaart naar een boom.

'Wat bedoel je?' vraagt Kees niet begrijpend.

'Zie je hem dan niet, dat jonge sandaaltje, zeker een stek van de jouwe, ha ha!'

Wat wordt er gelachen.

'O, wat had ik een lol toen jij in die sloot sprong.'

'Heb jij wel eens in een sloot gezeten Hannes?' vraagt Jaap.

'Wel eens? Jongen, ik had er een abonnement op. Als m'n moeder nog praten kon zou ze een boekje over me open doen. Ik heb wat op m'n achterwerk gehad van m'n vader!'

Hannes lacht smakelijk en steekt de anderen aan. Grappen vliegen over en weer; het gaat er vrolijk aan toe.

'Vertel eens wat Hannes', vraagt Jaap.

'Een andere keer; nou niet. Die vriendjes van je komen nu toch geregeld op de hoeve, nietwaar Jaap?'

'Ja beslist, we gaan een club oprichten.'

De drie jongens luisteren maar half naar het gesprek van Jaap en Hannes. Ze plukken en plukken en maken de manden vol appels.

Ze zetten hun tanden in het rijpe fruit en genieten. Er zit volop aan de bomen; manden vol dragen ze naar de grote schuur en zo hebben ze samen een enige middag.

'Zo'n slechte zomer en dan toch zo'n prachtige, rijke oogst', zegt de boer dankbaar als hij al dat fruit ziet. 'Het is een wonder jongens, dat zeg ik maar!'

Een wonder, denkt Jan. Zie je wel dat er nog wonderen gebeuren. Zo vliegt ook deze middag voorbij. De boer geeft alledrie de jongens een zak appels mee. Er zit vast wel een kilo of vijf in. 'Voor het plukken', zegt hij.

Boer Henneveld is de kwaaieste niet en hij is dankbaar dat Jaap, zijn zoon, opeens drie aardige vrienden heeft. Dat was nu net wat hij nodig had!

10. De Duiventoren

De zomer is voorbij. Het is herfstvakantie. De jongens slenteren door de stad. Ze zijn het grootste warenhuis binnengegaan en hebben daar een poosje rond gelopen, totdat ze eruit gezet zijn. Klanten die niets kopen en alleen maar overal rondhangen kunnen ze missen.

In de loop van de middag komen ze over het Kerkplein. Jan geniet van het carillon dat z'n klanken weer over de stad uitstrooit.

'Daar heb ik gewoond', zegt Jan terwijl hij naar het smalle bovenhuis kijkt.

'Wil je daar terug?' vraagt Kees.

'O nee!' roept Jan, en dan ineens enthousiast: 'Jongens, kijk es wat een duiven!'

'Waar?'

'Ben je kippig? Daar op de omloop! Torenduiven zijn het!'

'Ga weg, in een toren zitten uilen en spinnekoppen misschien, maar duiven? Ben je gek, die vind je er niet!'

'Ik weet zeker dat ze er wel zijn en dat er nesten zitten ook!
'k Heb er gewoond, dan zal ik het niet weten zeg!'

'Misschien is het waar', zegt Kees nog twijfelend. 'Ik zie ze ook zitten, maar wat lijken ze klein hè, op zo'n afstand.'

Ze staan even stil en turen naar boven, dan lopen ze door.

Duiven, Jan zou ze graag willen hebben. Als er nu eens nesten zijn met jonge duiven, dan zou hij er een paar kunnen vangen. Ze zijn toch van niemand.

Ze lopen om de kerk heen en komen bij de ingang van de toren. De deur staat open! Hoe is dat nu mogelijk? Zou de torenkijker boven zijn? Het kan best, dan komt ie natuurlijk zometeen naar beneden.

'Zullen we hem tegemoet gaan?' zegt Jan.

'Ben je gek, dat mag toch niet!' valt Gilles uit.

'Ik ken de torenbaas; hij is best aardig', zegt Jan. 'Enne, we doen toch niks! We vragen gewoon of we de duivennesten mogen zien.'

Kees en Gilles aarzelen; ze willen wel, maar...

'Jullie durven zeker niet', spot Jan. 'Nou, dan ga ik alleen!' Hij doet net of hij naar binnen wil gaan, maar weet dat de jongens wel achter hem aan zullen komen. En zo gebeurt het ook.

Ze klimmen de smalle stenen trap op. Het is alsmaar draaien en de treden zijn hoog; het is een hele klim!

'Zou de baas kwaad zijn als we zomaar naar boven komen?' vraagt Gilles voorzichtig als ze uit staan te blazen op een rustplaats.

'Welnee, de toren is toch niet van hem', zegt Kees.

'We doen niks, we vragen alleen of we de nesten mogen zien en misschien vindt hij het goed als we jonge duiven meenemen', zegt Jan.

'Dacht je dat die zich zomaar lieten vangen?' zegt Gilles twijfelend. 'Ik geloof er niets van!'

'Goed, alleen kijken dan; dat mag toch wel?' zegt Jan, nu hijgend van het klimmen. Het is me een hoogte, zo'n toren!

'Griezelig is het hier eigenlijk; kijk es wat een spinnewebben.'

Eng hoor, spinnen vind ik zulke vieze beesten', rilt Kees.

'Die zitten anders hoog genoeg; daar loop je met je neus niet tegenaan hoor.'

'Maar ze kunnen wel met draden zo naar beneden zakken', rilt Kees weer.

Ze staan een poos uit te rusten voor een raampje en kijken naar beneden. Dat is een boeiend gezicht; wat lijkt de stad nu popperig klein. Moet je de autootjes zien, net speelgoed.

Daarna klimmen ze weer verder.

'Die torenvent zit anders wel hoog', zegt Gilles. En weer staan ze voor een kijkgat stil.

'Wat een idiote smalle straatjes en moet je die fietsers zien, belachelijk klein!' zegt Jan. Hij aarzelt of hij nog wel hoger zal gaan. 't Is wel link en je weet nooit hoe de torenbaas het op zal vatten.

'Durf je nog verder?' vraagt Kees, nu echt een beetje bang.

'Waarom niet, we zijn nog niet bij de omloop!'

'Stel dat die man niet boven is?'

'Dan gaan we gewoon terug. De trap afgaan gaat vlugger dan omhoog, en we moeten er nu echt wel bijna zijn', zegt Jan optimistisch.

Jan gaat voorop, hij is niet bang. Al heel vaak heeft hij de toren willen beklimmen en nu hij erin is, wil hij beslist verder.

Ze komen op een portaal. Daar is een deur. Jan opent hem voorzichtig. Tjee, ze zijn op de klokkenkamer! Wat een reuze dingen! Wat een klokken!

Plotseling beginnen de klokken te beieren. De jongens schrikken. Wat een lawaai maakt dat als je er zo dicht bij staat. Het moet nu dus half vijf zijn! Met ontzag kijken ze naar die geweldige klokken die zo hoog hangen en daaronder een stel kleinere.

Helemaal rustig voelen de jongens zich niet nu ze daar staan. Hun benen trillen van het trappen lopen. Jan sluit de deur. Voor hen is weer een trap. Ze kunnen nog hoger, maar die trap is smal. Gilles en Kees aarzelen, maar Jan wil doorzetten.

'Kom op, als je helemaal boven bent, kun je de zee zien! Ge-

weldig mooi uitzicht. Ga mee, wat geeft dat nou! Ik hoor de duiven!' roept Jan opgewonden.

Dat geeft de doorslag en weer gaan ze hoger. Maar Gilles en Kees hebben er geen lol meer in, ze willen opeens terug.

'Die torenman is hier niet, dat zie je', zegt Kees.

'En stel je voor dat ie de toren sluit', zegt Gilles bang.

Jan staat stil. De schrik heeft hem toch te pakken. Maar angst tonen? Dat nooit!

'Laten we dan maar terug gaan, als jullie niet meer verder durven', zegt hij.

Ze lopen de trappen weer af. Het ruikt onaangenaam in de toren en 't is er ook niet helemaal licht. Het is er vuil; dikke spinnewebben zitten in de hoeken. Hoog in de muren zitten kijkgaten en daarin zitten duiven te koeren. Ze hebben nergens een nest ontdekt; het is een grote teleurstelling.

Opeens is het met Jan z'n bravour gedaan. Het is zo akelig stil in de toren en... stel dat de deur dicht is! Het zou kunnen, en dan zijn ze opgesloten voor wie weet hoe lang! En het is dan zijn schuld, want hij heeft het plan verzonnen. Aan die mogelijkheid had hij moeten denken.

Jan verraadt zijn onrust niet, maar hij heeft het er wel te kwaad mee.

11. De torenkijker

De torenkijker, die tegelijk ook koster van de kerk is, heeft zijn werk gedaan. Eerst is hij in de toren geweest, daarna had hij nog wat te doen in de kerk. Morgen trouwt er een jong stel en hij was nog vergeten iets klaar te zetten voor de dominee. Dat is nu gebeurd. Koster Boele kan naar huis gaan.

Gewoontegetrouw loopt hij nog eens naar de toren, om er zeker van te zijn dat de deur gesloten is.

Maar wat is dat? Heeft hij de deur open gelaten? Wordt hij zo vergeetachtig? Nou, dan kunnen ze hem wel bedanken, want dat is toch echt te gek! Hij kijkt een ogenblik naar boven, haalt zijn schouders op en trekt de deur dicht. Wie zal het in zijn hoofd halen om alleen de toren in te gaan? Niemand toch zeker!

Hij begrijpt niet hoe die deur open komt. Het is mogelijk dat hij de sleutel niet omgedraaid heeft, maar de deur open laten, dat doet hij nooit. 't Moet trouwens niet meer gebeuren, zegt hij tegen zichzelf. Vanavond na de catechisatie van de dominee zal hij nog maar es gaan kijken, tenslotte weet je 't nooit.

Of zou de beiaardier binnen geweest zijn? Ook dat is mogelijk! 's Zaterdags speelt hij soms een tijd vrolijke liedjes. Hij zou iets vergeten kunnen zijn.

Zo'n carillon is mooi, erg gezellig als het zingt; het legt zoiets blijs over de stad; echt iets om trots op te zijn!

's Zomers gaat de toren open voor het publiek. Dan mag iedereen genieten van het prachtige vergezicht, op de omloop staan en naar alle kanten kijken. Hij gaat mee als begeleider, maar dat doet hij niet alleen. Je kunt niet steeds maar weer al die trappen op. En dan, hij wordt oud! Hij kon het vandaag weer merken: Eerst wat in de kerk vergeten en dan die deur open; nee, het zint hem niet! De torenman loopt zichzelf te bestraffen. Al gaat hij nu naar de zestig, hij wil nog graag z'n taak blijven doen, want hij houdt van zijn werk!

In de toren zitten drie diep verslagen jongens onder aan de trap. Waar ze zo bang voor waren bleek gebeurd te zijn. De torendeur was gesloten! Met een binnendeur kun je vanuit de toren wel in de kerk komen, maar ook die deur is op slot.

'Jouw schuld', zegt Gilles verwijtend.

'Okee', zegt Jan, 'maar wat doen we daarmee?'

'Niks natuurlijk', zegt Kees. En dan begint hij zenuwachtig te lachen.

'Doe niet zo dwaas, je lijkt wel een giechelmeid', zegt Gilles.

'O, ik dacht aan Jan van Schaffelaar; weet je nog dat de meester

dat vertelde! Nu zitten ook wij in een toren opgesloten!’
‘Wel een klein beetje anders’, zegt Jan droog.
‘Zullen we es op de deur bonzen?’ stelt Gilles voor.
‘Helpt niks, dat horen ze toch niet’, zegt Jan.
‘Komt die torenman vanavond nog?’
‘Geen idee’, zegt Jan onverschillig.
‘Als we hier maar niet hoeven te overnachten Jan.’
‘Dat eh... dat hoop ik ook niet!’
‘k Heb nou al honger!’
‘En warm is het hier ook niet’, praten ze tegen elkaar.
‘Jij met je duiven! Nou heb je zeker wel je zin’, zegt Gilles spottend.
‘Dacht je dat ik het lollig vind? Nou, vergeet het maar!’
‘En we hebben niets te eten natuurlijk’, zegt Kees huiverend.
‘Spinnekoppen zijn er anders genoeg’, grijnst Gilles.
Zo praten ze eerst, maar hoe langer ze zitten, hoe minder lef ze hebben. Het wordt pikdonker om hen heen. Door de luchtgaten valt hier en daar een licht vlek, maar dat is alles.
‘Als die man niet komt, zullen we hier de nacht door moeten brengen; stel je voor’, kreunt Kees bang.
Hun stemmen klinken zacht en gedempt. In de toren horen ze vreemde geluiden. Ze zitten dicht tegen elkaar...
‘Als we nou es gaan zingen’, stelt Gilles voor.
‘Dan kun je beter gillen of roepen; ze horen je toch niet.’
‘t Is toch te proberen!’
‘Als de mensen vlak langs de toren liepen, dan wel ja, maar ze lopen meestal gewoon op het pad’, zegt Jan gelaten.
‘t Is gek, maar ze praten zelfs zacht, want hun stem klinkt zo vreemd in die hoge ruimte. Kees huilt stil; de andere twee horen het aan het snuiven van z’n neus. Ze zeggen er niets van, want ook bij hen zitten de tranen hoog.
‘We overleven het wel’, zegt Jan na een tijd schor. ‘Die torenkijker komt, dat is zeker.’
‘Ja, maar wanneer?’ zegt Gilles.
Langzamerhand lijkt de toren een spookhol geworden en dan

staat Gilles op en begint woedend op de deur te bonzen. Maar het heeft geen effect. Hij kan het net zo goed laten.

De koster maakt z'n laatste gang naar de kerk. Even de boel controleren, dat is zijn werk. Hij heeft koffie gezet voor de leden van de kerkeraad en weet dat hij nu niet meer terug hoeft te komen. Hij loopt langzaam, nog genietend van de mooie herfstavond. Een agent passeert hem. 'Goedenavond!' groet hij.

De agent groet terug. 'Er zijn drie jongens zoek', zegt hij. 'Ze zitten toch niet in de kerk?'

'Ben je mal. Nee hoor, ik heb geen kip gezien!'

'O, nou 't is maar een vraag. Die ouders zijn erg ongerust, dat begrijpt u.'

'Als ze met z'n drieën zijn, is het zo erg niet. Die bengels komen wel boven water. Hebben misschien een avontuurtje ergens. 't Is toch herfstvakantie?'

'Ja!'

'Ziet u wel, die zijn mooi de boer op.'

'Best mogelijk', zegt de agent, waarna hij groet en doorloopt.

De torenman praat in zichzelf: 'Die jeugd van tegenwoordig, ze doen maar. Ongeruste ouders en politiemannen aan het werk zetten, 't is wat moois. Een echte jongensstreek, alla, daar kan ie om lachen, maar weglopen? Nee, dat is geen stijl.'

De sleutelbos rammelt in zijn handen. Toch maar even in die toren kijken; die open deur zint hem niet. Je kan nooit weten wat er naar binnen geglipt is.

Zonder zich te vergissen pakt hij de goede sleutel en opent hij de deur van de toren, maar als hij naar binnen wil gaan, geeft hij een schreeuw van schrik.

'Wat zullen we nou beleven', zegt hij verbaasd.

Suffig knipperend tegen het licht dat hij aansteekt, komen de drie jongens overeind; ze zijn stijf van het lange zitten.

'Eindelijk', zegt Kees met een zucht.

'Wat eindelijk?' zegt de torenkijker streng. 'Hoe komen jullie hier in de toren?'

'U had de deur open gelaten', begint Jan.

'Dat weet ik, maar wie gaf jullie het recht om zonder toestemming naar boven te gaan? Hoe komen jullie daarbij?'

'We... we wilden de duiven zien!'

'Wat duiven, die kun je buiten ook zien. Je hebt niks in de toren te zoeken', zegt de torenman woedend.

't Was... 't was echt alleen om de duiven meneer', begint Jan weer.

Kees wil haastig weglopen, maar de torenkijker pakt hem beet.

'Hier jij!' gebiedt hij.

'Ik wil naar huis', snottert Kees.

'Zo meteen; eerst gaan jullie je melden bij de politie, want er wordt naar jullie gezocht. Vooruit!'

Dan gaan ze maar en lopen met de torenkijker mee.

Op het buro moeten ze in de hal wachten. Naast elkaar zitten ze op een bank. Er komt een rechercheur naar hen toe. Hij vraagt naar hun namen en hoort het verhaal van de gesloten torendeur. Ze krijgen een standje en kunnen dan eindelijk naar huis. Opgevlucht rennen ze er vandoor.

Het is intussen al tien uur geworden. Nog voor Jan thuis is, ziet hij zijn vader op de fiets. Die is zeker naar hem op zoek.

Jan geeft een schreeuw van blijdschap. Zijn vader stapt af.

'Waar kom je vandaan Jan? We waren vreselijk ongerust, dat begrijp je toch wel?'

'Ja vader', zegt Jan bevend en dan veegt hij snel zijn tranen weg, want ook hij kan zich niet langer goedhouden.

'We hebben overal naar je gezocht; we zijn bij boer Henneveld geweest en ik weet al niet waar. Je hebt ons een slechte avond bezorgd.'

'Ik vertel alles thuis, vader.'

'Stap dan maar achterop; we gaan pijsnel naar moeder!'

Wat zijn ze opgelucht thuis als Jan binnenkomt. Moeder zet dadelijk boterhammen voor hem klaar en ondertussen moet hij vertellen wat er gebeurd is.

'Jongen, wat ben ik blij dat je niets ergs overkomen is. Ik dank

God daarvoor uit de grond van mijn hart!’

Dat zegt Jan zijn moeder en ze meent het ook. Jan wil ook best God danken, omdat hij zo blij is dat hij weer thuis zit. Stel je voor dat de torenkijker niet gekomen was en ze de hele nacht daar hadden moeten blijven. Jan rilt.

In zijn warme bed een kwartier later vouwt hij zijn handen en dan prevelt hij een eenvoudig jongensgebed.

12. Een fijne dag

Het regent pijpenstelen vandaag. ’t Begon met een buitje, maar tegen de middag giet het. Er is geen doorkomen meer aan.

En nu zitten de drie jongens juist vandaag op de hoeve bij Jaap. Omdat het herfstvakantie is mogen ze de hele dag blijven. Dat belooft een feest te worden.

Al vroeg zijn ze er met z’n drieën heen gegaan, goed beschermd tegen de regen. Maar buiten spelen, daar zal niets van komen.

’Weer een natte dag’, zegt de boer mismoedig. ’Weer een dag dat er buiten niet gewerkt kan worden.’

Hannes zit in de grote schuur reparatiewerk te doen. Daar is nu mooi gelegenheid voor.

De jongens mogen op de hooizolder spelen, die boven de schuur ligt. Jaap gaat zittend de trap op. Zo komt hij er ook. Soms draagt zijn vader hem, maar dat wil hij liever niet.

Jaap vindt het geweldig dat de jongens er zijn. Nu hoeft hij zich niet te vervelen en zullen ze samen spannende spelletjes verzinnen. Dat wordt eerst een roversspel. Jaap is de reus, die in een groot kasteel woont.

Ze fantaseren maar raak en gaan zo te keer dat de boerin even komt kijken. Het is ook net echt als ze de bandiet gevangen nemen. Ze rollen van pret als ze het angstige gezicht van Jaaps moeder zien.

Daarna spelen ze indiaantje. Kostelijk takelen ze zich toe; ze maken van kippeveren een hoofdtooi en snijden pijlen, nadat ze eerst een boog gespannen hebben. In de schuur ligt van alles en Hannes helpt hen wel zoeken.

Hoewel Jaap niet met alles mee kan doen, vermaakt hij zich kostelijk. Wat een geluk dat hij die drie jongens ontmoet heeft. Zo samen spelen is opwindend en boeiend. Ze zijn alledrie echt zijn vriendjes geworden, maar Jan vindt hij wel de aardigste.

De uren vliegen voorbij en vervelen doen ze zich geen ogenblik.

'Komen jullie eten?' vraagt Nellie, het zusje van Jaap.

'Lopen jullie maar vooruit; ik kom wel', zegt Jaap tegen de anderen.

Jan wacht onderaan de trap tot Jaap tree voor tree gezakt is; hij geeft hem zijn krukken, die hij nog wel nodig heeft. Zo gaan ze naar de ruime boerekeuken, waar de tafel gedekt staat.

Jaap zit tussen zijn vriendjes; hij ziet er blij uit. De boer moet maar steeds naar hem kijken. Zijn jongen is zoveel beter geworden de laatste weken. Daar hebben die jongens veel aan gedaan en dat weet hij. Kijk hem nu es eten; meestal heeft hij geen trek en nu moedigen de jongens hem aan. Jaap moet sterk worden. Of hij ooit helemaal genezen zal? De dokter kan niets beloven; er is een kans, ja! Jaap zijn ouders blijven hopen. Als God de middelen wil zegenen, dan kan er veel gebeuren.

Het is een gezellige eetpartij; de jongens eten als wolven en steken elkaar de loef af. Ze zitten met z'n tienen rond de lange tafel: de boer en zijn vrouw, het dienstmeisje. Nellie, Hannes, het kleine broertje en de vier jongens.

Onopvallend kijken de jongens af en toe naar de vader van Jaap. Wat een aardige man is die boer; nooit meer heeft hij iets gezegd van het stelen van die pruimen. En de hond, daar zijn ze ook niet bang meer voor. Boef kent hen nu en bijten zal hij hen niet.

'We willen best wat voor u doen', zegt Kees na het eten tegen de boer. 'Heeft u geen karweitje voor ons?'

De boer denkt even na: 'Jullie kunnen erwten en bonen voor me uitzoeken. Dat is zo gek niet; hebben jullie zin?'

'Ja, o ja!' Het voorstel wordt graag aangenomen; net een mooi werkje voor zo'n regenachtige middag. Ze kunnen niet de hele dag rovertje en indiaantje spelen.

In de grote schuur gaan ze bij elkaar zitten. De boer leegt een grote zak peulvruchten en zegt wat ze doen moeten: al de slechte eruit en soort bij soort.

Nellie wil ook mee doen; ze vindt het prettig bij de jongens.

Hannes is er ook, maar die heeft z'n eigen werk. Hij kauwt op één beetje tabak; dat doet hij altijd en ondertussen luistert hij naar de jongens.

Om beurten moeten ze een verhaal vertellen. Het eerste is Gilles aan de beurt.

'Jouw vader is zeeman, dus vertel maar een zeemansverhaal', zegt Kees.

'Goed', antwoordt Gilles. 'Mijn vader is kok aan boord. Hij moet altijd voor de bemanning koken. Ze eten veel erwten en bonen en verse vis natuurlijk. Mijn vader kan lekkere erwtensoep koken', lacht Gilles ondeugend. 'Moet je horen! Op een dag liet mijn vader zijn werkwant in de soep vallen. Hij viste hem eruit en zei niets! Vader vertelde het later, en de lui zeiden dat ze nog nooit zo lekker soep gegeten hadden. Dat is echt waar gebeurd hoor! Ook heeft vader es soda in het eten gegooid in plaats van zout, maar dat hebben ze hem wel betaald gezet. Dat was niet expres, maar een vergissing. Geloof maar niet dat ze aan boord van zo'n schip alles van elkaar nemen; ze plagen mekaar graag.'

Gilles zwijgt en wijst Jan aan. 'Nou jij!' zegt hij.

Jan wil wel, en uitgebreid vertelt hij het verhaal van de duiven en hoe ze opgesloten raakten in die toren. Het is pas gebeurd, en nu kunnen ze er allemaal om lachen.

Kees doet een grote duit in het zakje en vertelt het verhaal van Jan van Schaffelaar, die in Barneveld in de toren opgesloten zat. Van de Hoekse en Kabeljauwse twisten; twee partijen die met elkaar in oorlog waren. 'Kijk, het ging zo', vertelt hij. 'Barneveld was in handen van de Hoeksen. Toen veroverde Jan van Schaffelaar met zijn mannen die plaats; hij joeg de Hoeksen eruit en was

overwinnaar. Maar later kwamen de vijanden terug. Jan en zijn mannen waren zo goed als ongewapend en vluchtten de toren in. Daar waren ze wel een poos veilig, maar er kwam geen hulp. De mannen kregen het erg moeilijk, want ze hadden geen eten en geen drinken, en de vijanden gingen de toren beschieten.

Dat waren toen ook geen lekkere jongens hoor! Ze legden smeulende rommel aan de voet van de toren en die rook trok allemaal naar binnen. En die mannen rammelden van de honger. Maar denk je dat ze zich overgaven? Nee hoor; reuze kerels waren het! Maar natuurlijk moesten ze het eindelijk toch opgeven. De Hoeksen wilden dat de mannen hun aanvoerder uit de toren gooiden, maar dat deden ze niet. Jan van Schaffelaar nam zelf het besluit om er af te springen; dat deed hij om zijn mannen te redden!’

’Hee, wat kan jij goed onthouden, want dat heeft de meester op school toch zeker verteld?’ vraagt Nellie bewonderend.

’Nou, ik heb een boek waar het verhaal in staat’, zegt Kees bescheiden. ’Ik houd erg van historische verhalen. Zulke boeken vraag ik altijd voor mijn verjaardag. Ik lees alles, ook over de laatste wereldoorlog. Kijk, dat is niet verzonnen, maar waar. Daarover wil ik alles weten’, eindigt Kees.

’Ik niet’, zegt Gilles. ’Wat voorbij is, is voorbij!’

’Dat klinkt goed stom’, zegt Kees.

’Zo, vind jij dat’, zegt Gilles nijdig.

’Geen ruzie maken hoor’, zegt Jaap lachend.

’Als ik niet van lezen houd, dan mag ik dat best zeggen. Geef mij maar een fijne voetbalwedstrijd, dat vind ik spannend!’ verdedigt Gilles zich weer.

’Nou, alles op zijn tijd’, sust Hannes, die naar de jongens geluisterd heeft en zich er nu mee bemoeit.

’Ha, we hebben Hannes nog; die zou ook vertellen’, roept Jaap luid. ’Kom op Hannes, je zit nu toch bij ons, vertel jij nu ook een verhaal!’

’Goed dan’, knikt Hannes. ’Ik heb naar Jan geluisterd daarnet. Die drie jongens hebben even op het politieburo gezeten hè? Nou, dat is mij wel twee keer overkomen. Eén keer omdat ik een ruit

ingegooid had en de tweede keer, ja dat ga ik jullie nu vertellen. Wij hadden een vriendengroepje, net als jullie, en we gingen er vaak op uit. Dikwijls speelden we op het opgespoten land buiten, maar we gingen ook wel eens naar een rommelveld. Daar lag een bende afval; het was een soort vuilnisbelt. Daar kon je reuze schik hebben; je vond er van alles: ouwe paraplu's, pannen, stoelen en weet ik wat allemaal meer. We waren met z'n vijven. Een van mijn vriendjes had lucifers bij zich en toen zijn we een vuurtje gaan stoken. We gooiden alles wat brandbaar was erop; in een mum van tijd hadden we een groot kampvuur. Prachtig vonden we dat! We speelden en dansten er omheen en hadden de grootste schik. We wisten wel dat vuurtje stoken verboden was, maar daar stoorden we ons niet aan. We zorgden dat het vuur goed branden bleef en de vlammen hoog oplaaiden. Toen was er opeens een agent; hij was op de fiets gekomen en

kwam dadelijk op ons af. Of we maar zeggen wilden hoe we heetten en waar we woonden. Alles noteerde hij. Hij zei dat we op het politieburo moesten komen en als we niet kwamen, dan zouden we er thuis meer van horen.

We gingen natuurlijk. We hadden het lef niet om weg te blijven. Eén voor één moesten we binnenkomen. Een hoofdagent schreef alles op en zei tegen me: "Zo jongen, nou sta je genoteerd in het politieregister, onthoud dat! Als je meer overtredingen begaat, kan het wel eens slecht met je aflopen!" We kwamen er toen af met een flinke vermaning, maar lekker voelde ik me toch niet. Ze waren vroeger streng hoor! Ik dacht: nou moet ik zorgen dat er niets meer gebeurt, want ik wilde met de politie niets meer te maken hebben. En dat is me gelukt ook. Niet dat ik nooit meer kattekwaad uithaalde; zo'n heilig boontje was ik niet. We zorgden alleen dat we geen overtredingen meer begingen; we wilden het niet weer met de politie aan de stok hebben. Ik was een kleine driftkop vroeger en die ruit was ook mijn schuld geweest. Stenen gooien als je nijdig bent, dat is ook fout.

Zo kwam het dat ik voor twee feiten in dat politieboek terecht kwam. Er is maar één boek waar ik graag in geschreven wil staan jongens, en dat is het Boek des Levens van God. Weet je, Hannes hoopt dat daarin zijn naam te vinden is. Niet dat ik het verdien. O nee, verdienen kun je dat niet, zo is dat nu eenmaal; al ga je nog zo braaf leven...'

'Daar begrijp ik niks van', zegt Kees.

'Dat is ook niet te begrijpen jongen; het is een wonder van God. Het betekent vergeving van al je fouten!'

'Leg dat nu es uit Hannes', zegt Jan.

'Ja kijk, de Here God heeft ook een soort boek. Daar staan niet één of twee keer onze namen in, maar wel duizend keer, omdat we zoveel verkeerd doen. En nu is de Here Jezus gekomen, en die heeft onze straf gedragen. Elke keer als je echt berouw hebt over het kwaad dat je doet, wordt je dat vergeven, als je echt gelooft dat Jezus ook voor jou gekruisigd is.

Zie je, dan ben je van Hem en dan schrijft Hij je naam in het Boek

des Levens van God. Zo is dat jongens!’

Even is het helemaal stil. De jongens denken na over wat Hannes gezegd heeft en kijken met ontzag naar hem. Dan komt Jaap nog met een vraag:

’Hoe weet je dat dan Hannes? Dat moet je toch ergens aan merken?’

’Zeker jongen; we hebben immers onze Bijbel. Daar kun je het allemaal in lezen. Allemaal ware gebeurtenissen Kees; over wonderen die Jezus gedaan heeft toen Hij op de wereld was. De Bijbel staat vol van Gods wonderen! Ik ben maar een rare snuiter, en helemaal niet geleerd, maar die woorden versta ik en daarom voel ik me rijk; verder verlang ik niks meer’, eindigt Hannes.

’Nou zeg, ik verlang nog een heleboel’, zegt Kees lachend. ’Ik wil veel verdienen later en een auto hebben!’

’Ik ook’, roept Gilles. ’En dan varen op een groot schip, kapitein worden en veel vreemde landen zien...’

’En ik, ik wil paardrijden en hardlopen en jagen’, zegt Jaap, ’maar daar zal ik voorlopig nog wel niet aan toekomen.’

’De wonderen zijn de wereld niet uit jongen’, troost Hannes. Alleen Jan heeft nog niets gezegd. Hij heeft net zo goed zijn verlangens, maar kun je zeggen dat je graag dokter of dominee worden wil? Beter van niet, denk hij. Zelfs met zijn vader en moeder heeft hij er nog nooit over gepraat. En toch, in stilte hoopt hij dat dát eens waar wordt!